

Rådde 2 april 2014

Hur kan vi förbättra miljöprestandan i olika typer av nötköttsproduktion?

Anna Hesse, SLU Skara

Resultat från projekt

- Delar av två pågående forskningsprojekt:
- REKS
- Hållbara matvägar

REKS

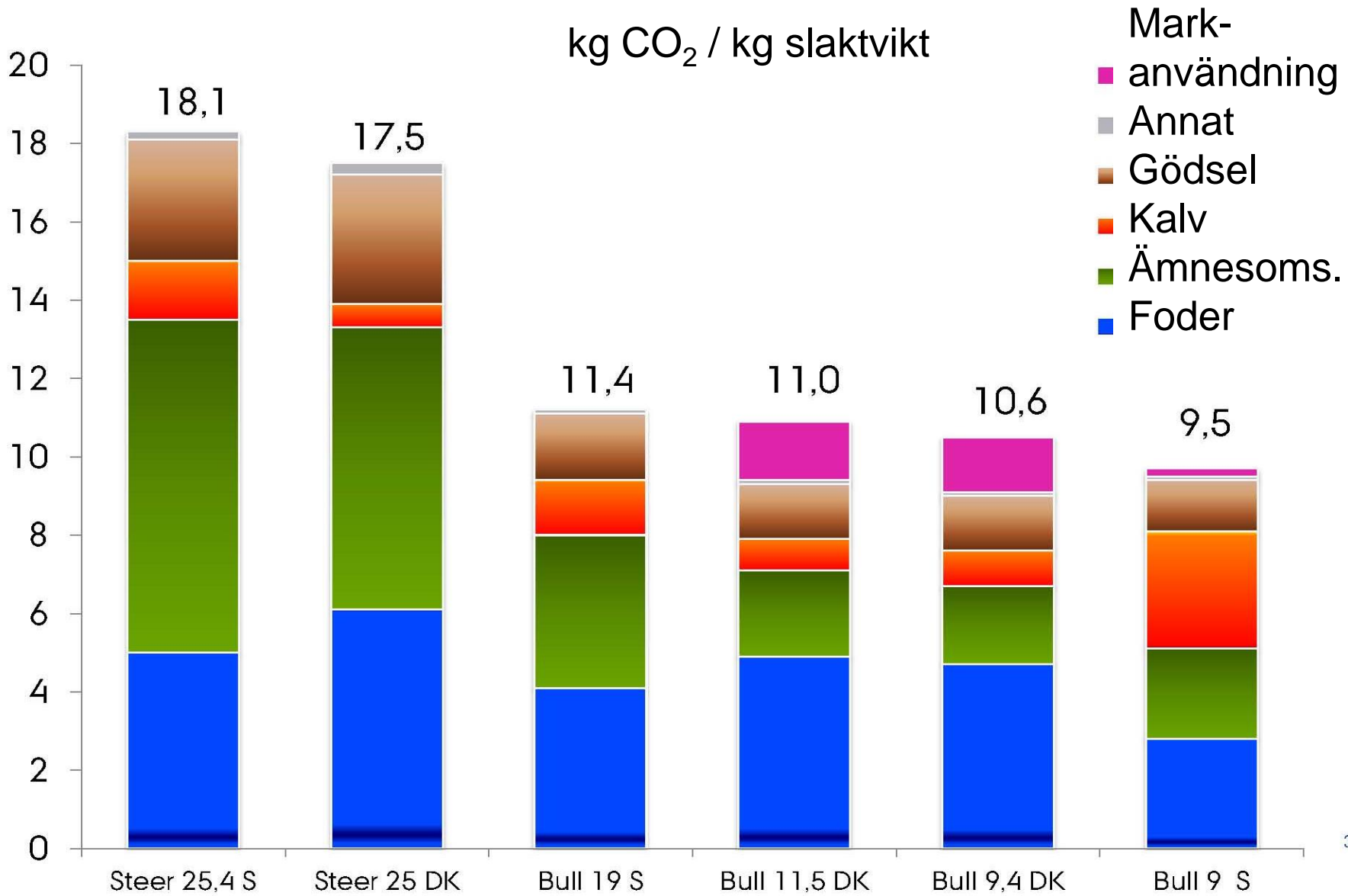
- Regional nöt- och lammköttproduktion – en tillväxtmotor
- Deltagare: Agroväst, SLU, Hushållningssällskapet Halland, Aarhus universitet, Köpenhamns universitet, Agrotech, Norges miljø- och biovetenskapliga universitet
- Finansiärer: EU via Interreg IVA, Västra Götalandsregionen, Skaraborgs kommunalförbund, Jordbruksverket via återförda handelsgödselskatter, deltagarna
- Syfte: stärka den ekonomiska tillväxten genom långsiktigt hållbara köttföretag vilket förutsätter minskad klimatbelastningen utan avkall på andra hållbarhetskriterier

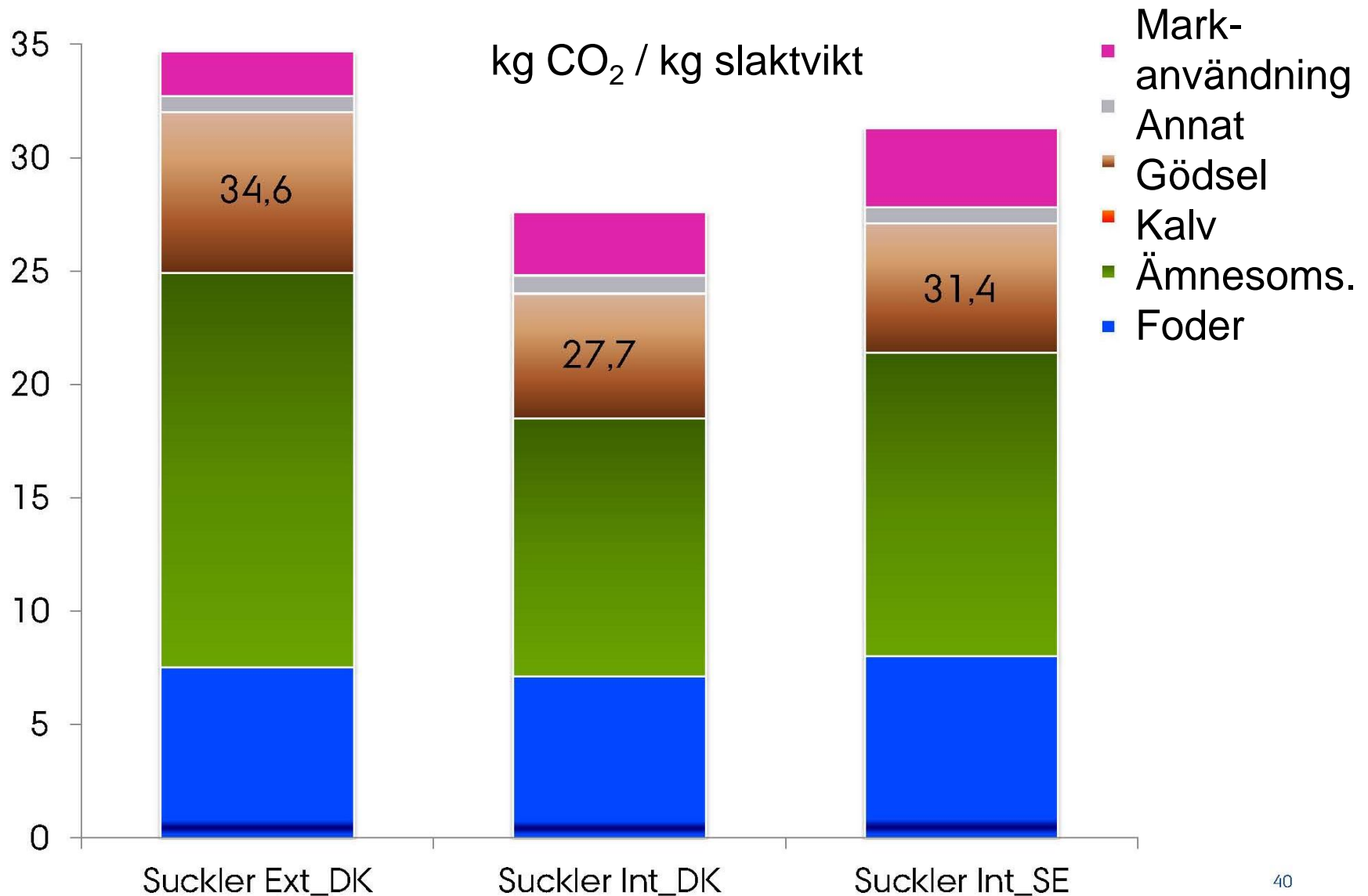
Utgångsläget klimatpåverkan

- Lisbeth Mogensen, Aarhus universitet, m.fl.
- Typiska uppfödningssmodeller i Danmark och Sverige
- Beräkningar utifrån dagens verkliga medelslaktålder och registrerad (DK) respektive uppskattad (SE) foderstat

Klimatavtryck nötkött från mjölkraskalv

Klimatavtryck nötkött från dikalv

Förslag förbättring

- Öka fodereffektiviteten (10% foder ~ 8-10% CO₂)
- Minska uppfödningstiden (SE tjurar)
- Minska inkalvningsåldern (DK 36 mån)
- Byt gödselhanteringssystem (fast → flyt 3-4%)

Hållbara matvägar

- Hållbara matvägar
- Deltagare: SIK, JTI, SLU
- Finansiärer: Tvärlivs via Vinnova, Svensk Dagligvaruhandel, Livsmedelsföretagen, Stiftelsen lantbruksforskning och Västra Götalandsregionen
- Syfte: samla kunskap om miljömässig hållbarhet i den svenska livsmedelskedjan och presentera framtidens produktkedjor med hänsyn tagen till övriga hållbarhetsaspekter.

Produktion

- Mjök- och nötköttsproduktion (hanteras ihop)
- Gris
- Kyckling
- Bröd

- Växtodling
- Gödselhantering
- Förädling, förpackning, distribution

- Västra Götalandsregionen
- Konstant produktionsvolym

Miljöprestanda

- Klimatpåverkan
 - Energianvändning av fossil energi
 - Markanvändning
 - Pesticidanvändning
 - Övergödning
 - Försurning
 - Fosforbehov
-
- Lönsamhet, kvalitet, produktsäkerhet och djurvälstånd mäts

Scenarier

Nuläge

1. Bevara och stärka ekosystem = max naturbete
 2. Optimera växtnäringsanvändning
 3. Minska växthusgasutsläpp
- } = snabb uppfödning

För mjölk och nötkött fyra versioner förutom nuläge

Sc 1. SRB medel, maximalt bete

Sc 1. holstein hög, fler dikor, maximalt bete

Sc 2-3. SRB medel, minimerad klimat och växtnäring

Sc 2-3. holstein hög, fler dikor minimerad klimat och växtnäring

Principer för förbättringar

- Känd kunskap men också lite visionärt
- Alla blir så bra som den bästa fjärdedelen
- Förenklingar i beräkningarna

Djur

- Mjölkkor
Könssorterad sperma och köttrassemin alla scenarion
I scenario 1 stut och kviga
I scenario 2-3 endast tjurar (könssorterad)
- Dikor
Korsningsko 750 kg
- Större utbyte per moderdjur
Avvänningsvikt
Dödlighet

Foder

- Ensilage

I scenario 1 vall, tidigare skörd mjölkcor + ungnöt

I scenario 2-3 hög majsensilage + klöverensilage →

Högre tillväxt, kortare uppfödningstid →

lägre miljöbelastning

Senare skörd och rörflen till dikor →

lägre foderåtgång på stall, högre beteskonsumtion

- Proteinfoder

Koncentrat ersätts med åkerböna och rapskaka

- Bete

Endast naturbetesmark till dikor, mjölkkrasrekryteringskvigor samt slaktungnöt (ej slaktkviga scenario 2-3 rasthage)

Slaktålder och slaktvikt

	Nuläge		Sc 1 SRB		Sc 1 holstein		Sc 2-3 SRB		Sc 2-3 holstein	
	Mån	Kg	Mån	Kg	Mån	Kg	Mån	Kg	Mån	Kg
Mjölkkor										
Ungtjur*	18	310	-	-	-	-	15	330	14	330
Stut			24	320	24	320	-	-	-	-
Slaktkviga	28	280	24	300	24	300	-	-	-	-
Dikor										
Ungtjur	17	340	-	-	-	-	14	360	13	360
Stut	-	-	30	390	30	390	-	-	-	-
Slaktkviga	24	290	21	310	21	310	21	310	16	280

* Ren mjölkras i nuläge, mjölk/köttraskorsning i alla scenarion

Övriga förändringar

- Besättningsstorlek
 - Dikor 30 kor
 - Slutuppfödning 150 tjurar alt. 75 stutar/kvigor per år
- Inhysning
 - Samlat byggbestånd
 - Minimerat antal system per gård
 - Djupströ till dikor med rörflen till strö
 - Liggbås till ungnöt
- Transporter
 - Livdjurs- och slakttransporter -40%

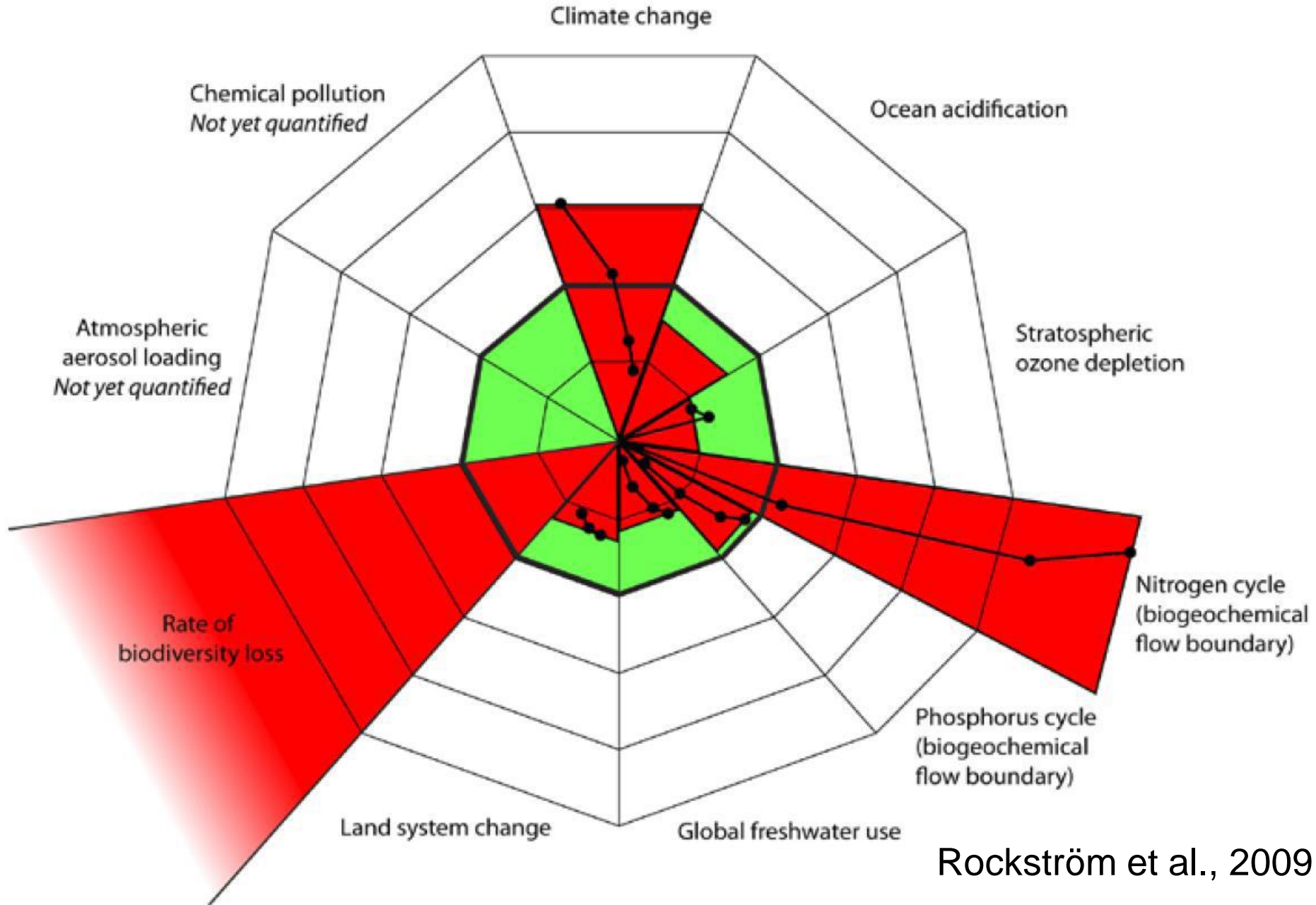
Resultat hittills

- Oförändrade volymer mjölk och nötkött
- *Preliminära* beräkningar har gjorts för mjölk/nötkött
- Ökad effektivitet med köttrasinkorsning, minskad dödlighet, ökad precision av ensilagekvalitet och förkortad uppfödningstid ger sammantaget lägre negativ miljöpåverkan
- Scenario 1, maximalt naturbete
 - All naturbetesmark kan hävdas
 - Holstein hög + fler dikor bättre än SRB medel + färre dikor
- Scenario 2-3, minimal klimatpåverkan och växtnäringsläckage
 - SRB medel + färre dikor bättre än holstein hög + fler dikor

Tack!

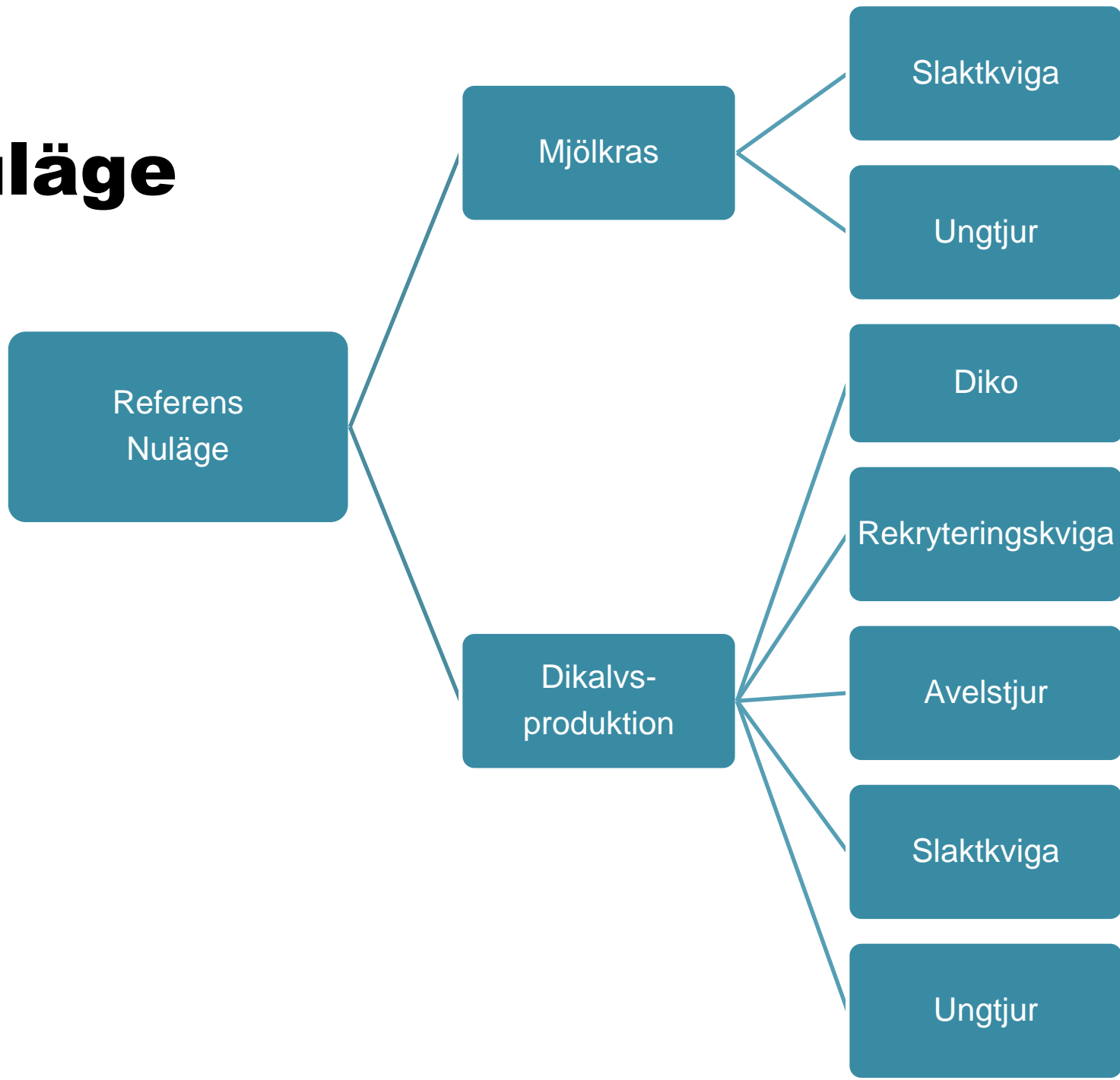

Gränser för vad jordklotet tål

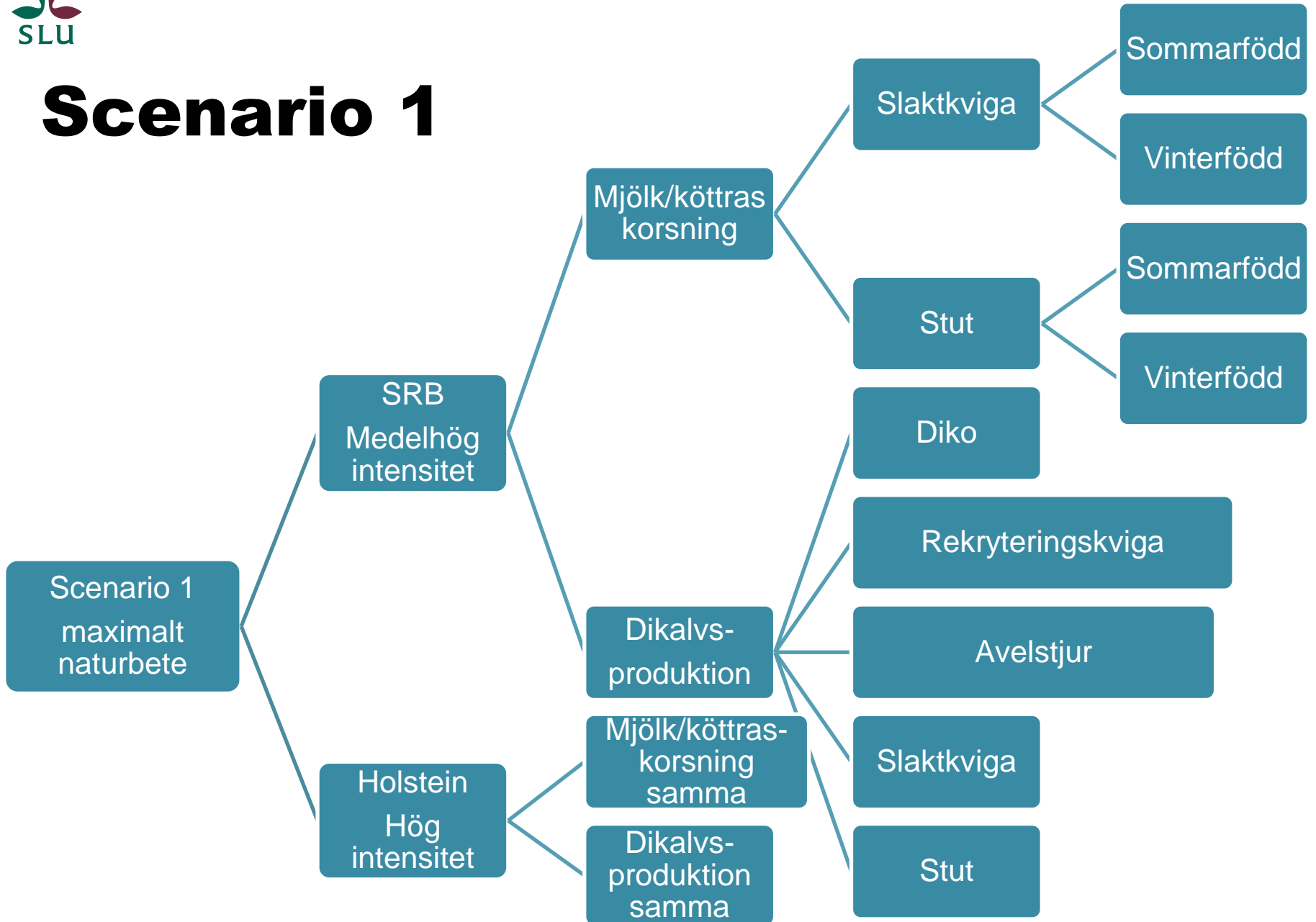

Rockström et al., 2009

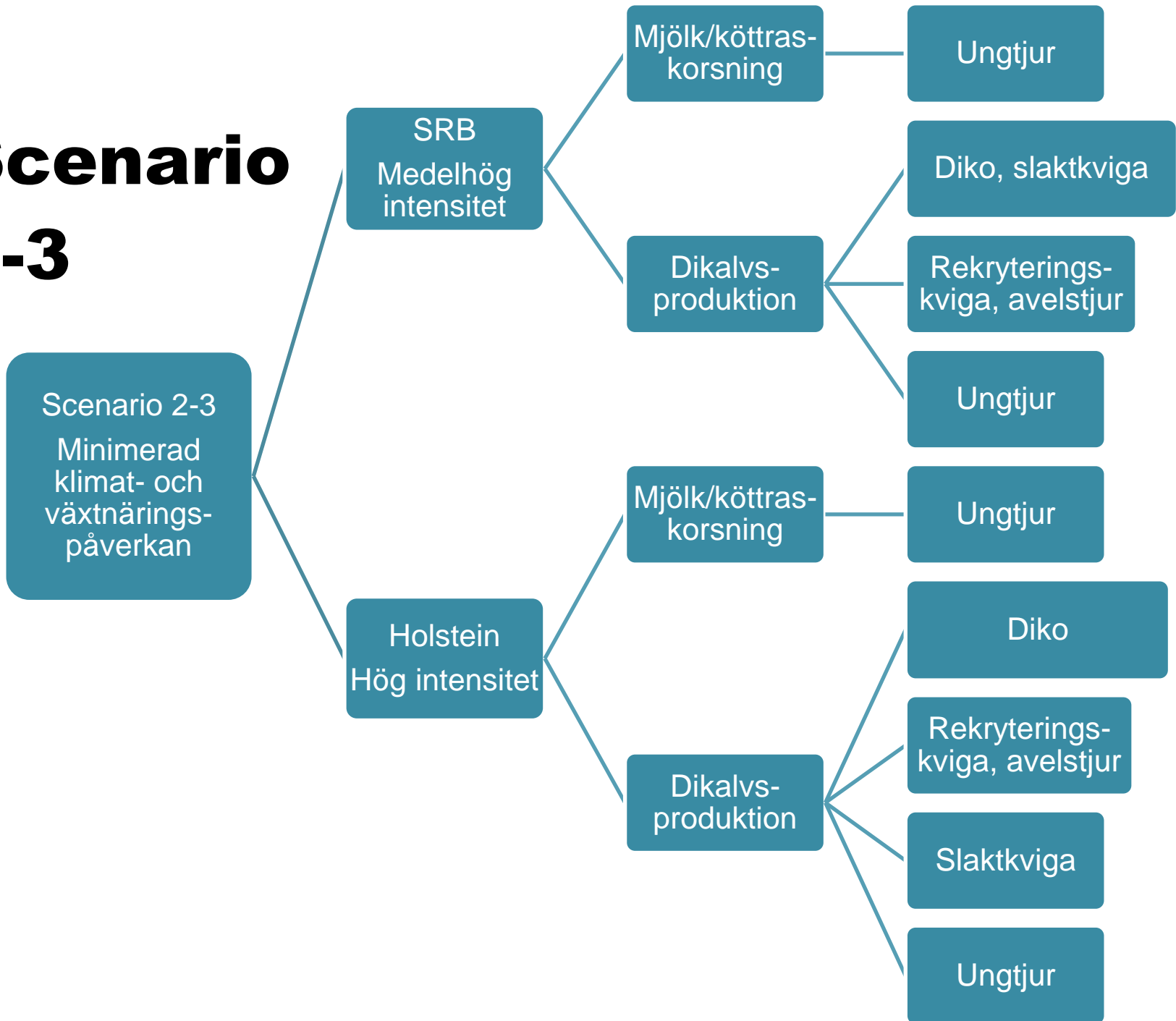
Nuläge

Scenario 1

Scenario 2-3

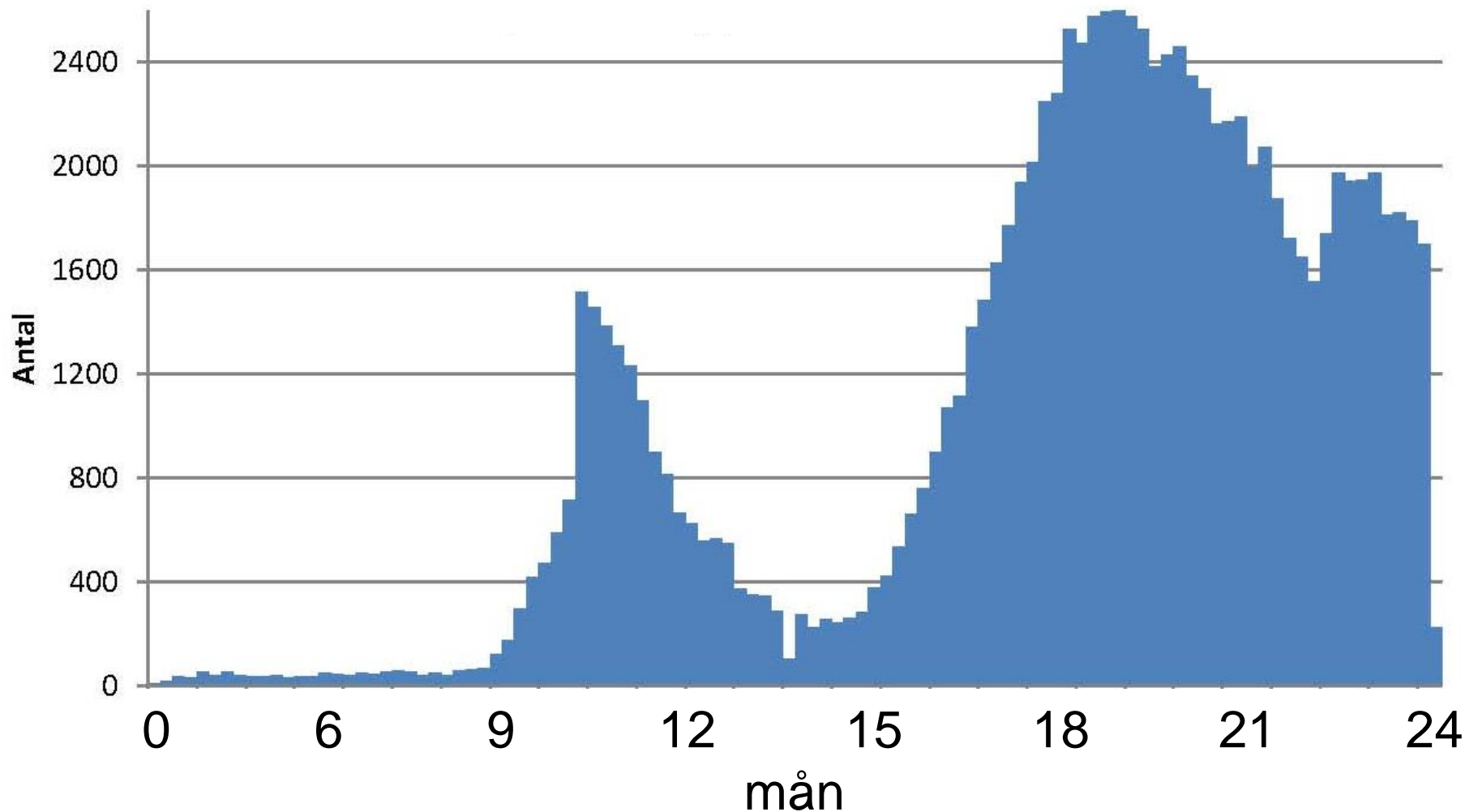

Kalvproduktion

	Nuläge		Scenarion	
	Mjölkkor	Dikor	Mjölkkor	Dikor
Avvänningsvikt, kvigkalv, kg	100	250	110	275
Avvänningsvikt, tjurkalv, kg	100	275	120	300
Dödlighet, kvigkalv, %	7,7	5,1	2,3	1,5
Dödlighet, tjurkalv, %	11,2	6,3	3,4	1,9
Dödlighet, ko, %	6,6	2,0	2,9	0,9

Nuläge uppfödningensintensitet

ex. mjölkkrastjurkalvar

Koantal

Konstant mängd mjölk och nötkött

Antal kor riket	Mjölkkor	Dikor
Nuläge	347 000	196 000
Sc. 1 max bete, SRB medel mjölk	332 000	149 000
Sc. 1 max bete, holstein hög mjölk	270 000	216 000
Sc. 2-3 min klimat/växtnäring, SRB medel mjölk	332 000	140 000
Sc. 2-3 min klimat/växtnäring, holstein hög mjölk	270 000	218 000

Oförklarligt svinn 7,5%